

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 16 marca 2016 r.

WPS-I.431.2.5.2015.GK

**Pani
Wiesława Ejsmont
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Otwocku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 1-4 marca 2016 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2015 r., poz. 821), a w szczególności:

- organizacji zadania na terenie gminy,
- przyznawania świadczeń,
- wydatkowania i rozliczania środków przekazanych na dożywianie, dowóz, i oraz ich prawidłowe wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń 4 marca 2016 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku został utworzony na podstawie:

- Zarządzenia Nr 12/90 Prezydenta Miasta Otwocka z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku;
- Uchwały Nr XII/88/99 Rady Miasta Otwocka z dnia 29 czerwca 1999 r. w sprawie określenia struktury organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku.

W badanym okresie Ośrodek działał w oparciu o statut i regulamin. Statut wprowadzony został Uchwałą nr XXV/284/12 Rady Miasta Otwocka z dnia 30 października 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku. Regulamin wprowadzono Zarządzeniem nr 7/2012 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku oraz zmieniono Zarządzeniem nr 3/2015 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku z dnia 01.09.2015 r.

Podczas kontroli stwierdzono, że posiada Pani upoważnienie Nr 14/2004 Prezydenta Miasta Otwocka z dnia 1 maja 2004 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienie Nr SstK.077.125.2015 Prezydenta Miasta Otwocka z dnia 16 września 2015 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy posiada również Pani Katarzyna Rychalska - Zastępca Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku.

Ośrodek wykonuje czynności kancelaryjne na podstawie projektu instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt i instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego przekazanej w dniu 23.03.2015 r. do akceptacji Archiwum Państwowego w Warszawie. Po dokonaniu zmian i poprawek zaleconych przez Archiwum ponownie w dniu 22.02.2016 r. przesłała Pani poprawione dokumenty. Do dnia kontroli Ośrodek nie posiadał zatwierdzonej przez Archiwum instrukcji kancelaryjnej.

Zgodnie z przedstawioną w czasie kontroli informacją w badanym okresie w Ośrodku zatrudnionych było w przeliczeniu na pełne etaty 21 pracowników socjalnych. Liczba mieszkańców Gminy Otwock na dzień 31.12.2015 roku wynosiła 44 116. Na jednego pracownika socjalnego przypadało 2100 mieszkańców i 23 środowiska objęte pracą socjalną, co jest zgodne z przepisem art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo, jak wynika z Pani informacji w 2016 roku będzie zatrudniony jeszcze jeden pracownik socjalny. Wszyscy pracownicy socjalni posiadają wykształcenie zgodne z art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Dla zapewnienia posiłków jak największej grupie odbiorców wymienionych w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Rada Miasta Otwocka podjęła Uchwałą nr XLVIII/496/14 Rady Miasta w Otwocku z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków poniesionych przez Miasto Otwock na pomoc w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych na lata 2014-2020.

Umową nr WPS.I.946.1.138.2015 zawartą w dniu 20 lutego 2015 roku przyznano Gminie Miasta Otwock dotację celową ze środków budżetu państwa, którą ostatecznie zwiększono podpisując aneksy z dnia 16 lipca 2015 roku i dnia 17 września 2015 roku do łącznej wysokości 139

000 zł, jako wsparcie na realizację Programu. Zgodnie z zawartą umową, której treść uwzględnia przyjętą przez Radę Miasta Otwocka Uchwałę nr XLVIII/496/14 pomoc dla odbiorców mogła być przyznana w formie:

- posiłku i świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 100% kryterium dochodowego.

Ponadto w § 2 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

W Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2015 roku, Gmina Miasta Otwock przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 232 063 zł, z czego kwota 93 064 zł to środki własne gminy. Pomocą objęto ogółem 756 osób. Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Otwock funkcjonowały 23 placówki prowadzące dożywianie, z tego 14 szkół, 8 przedszkoli oraz 1 żłobek.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przy pomocy placówek oświatowych z terenu miasta Otwocka, jak również innych gmin. Wszystkie placówki oświatowe na terenie Otwocka posiadają stołówki. Z placówkami oświatowymi ośrodek nie zawierał porozumień ani umów dotyczących współpracy w ramach realizacji zadania. Forma współpracy została ustalona ustnie. W trakcie kontroli przedstawiła Pani projekt umowy, którą zamierza podpisać z placówkami oświatowymi realizującymi Program.

Zespół kontrolny dokonał analizy dokumentów księgowych potwierdzających dokonywanie płatności za realizację Programu w czerwcu oraz listopadzie 2015 r. Ośrodek dokonywał płatności po zakończeniu miesiąca, w którym dzieci faktycznie spożywały posiłki. Podstawą do obciążenia były listy imienne dzieci spożywających posiłki oraz wystawione na ich podstawie dokumenty płatności (rachunki i noty księgowe). Wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy o rachunkowości. Wszystkie dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez główną księgową i kierownika z zatwierdzeniem do wypłaty.

W grudniu 2014 roku ośrodek ogłosił postępowanie o wyłonienie oferty dotyczącej przygotowywania i dostarczania gorących posiłków dla podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku. Ośrodek wybrał ofertę najkorzystniejszą pod względem ceny. Wartość oferty to 58 320 zł. Z firmą wyłonioną w ww. postępowaniu ośrodek podpisał umowę na przygotowywanie i dostarczanie gorących posiłków do placówek OPS w Otwocku w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015 r.

W roku 2016 z uwagi na potwierdzony wyłącznie 3-miesięczny okres funkcjonowania jadłodajni w obecnych budynkach, podpisano umowę bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z tą samą firmą, która przygotowywała posiłki w 2015 roku. Przewidywana wartość zamówienia wynosi 14 580 zł.

Pomoc w formie posiłków dla dzieci przyznawana jest na wniosek rodziców/opiekunów, zgłoszeń pracowników socjalnych oraz pedagogów szkół. Po wpłynięciu wniosku przeprowadzane jest postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji.

W dni wolne od nauki (wakacje, ferie, przerwy świąteczne) posiłki w szkołach nie są wydawane. W tym czasie ośrodek wspiera rodziny w formie zasiłków celowych oraz okresowych. Ze względu na duży obszar Otwocka występują trudności z wyznaczeniem placówki do wydawania posiłków, również rodzice nie są zainteresowani doprowadzaniem dzieci na obiad w dni wolne od zajęć szkolnych.

Ośrodek w kontrolowanym okresie nie wydał decyzji odmownych dotyczących postępowań o przyznanie posiłków, ponadto dzieci w placówkach oświatowych nie korzystały z posiłków bez wydania decyzji i przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

Jak wynika z Pani oświadczenia posiłki przygotowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26.08.2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Dodatkowo od dnia 01.01.2014 r. Gmina Miasta Otwocka realizuje Uchwałę nr XLI/421/13 Rady Miasta Otwocka z dnia 01.10.2013 r. w sprawie przyjęcia Programu 3+ na terenie miasta Otwocka. Na podstawie ww. uchwały dzieci z rodzin, które posiadają troje i więcej dzieci uczęszczających do żłobków i placówek oświatowych mogą korzystać z posiłków za 1 zł miesięcznie za każde dziecko. Pomoc ta realizowana jest poza programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Dożywianie osób dorosłych z Programu realizowane jest w dwóch jadłodajniach znajdujących się na terenie Otwocka oraz w placówce ŚDS. Osoby objęte są pomocą w formie gorącego posiłku w postaci zupy z pieczywem. Osoby uprawnione otrzymują talony na posiłek, który realizują w jadłodajni. Jadłodajnie prowadzą listy wydanych posiłków. Posiłki do jadłodajni przygotowuje i dowozi firma wyłoniona na podstawie wyżej opisanego postępowania ofertowego o zamówienie publiczne. Ponadto osoby dorosłe, które nie przekraczają dochodu powyżej kryterium z ustawy o pomocy społecznej otrzymują również zasiłki celowe na zakup żywności.

Podczas kontroli sprawdzono 17 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w badanym okresie pomoc w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie

dożywiania”, w tym 43 postępowań administracyjnych zakończonych 52 decyzjami administracyjnymi. Doboru akt dokonano na podstawie rejestru osób, które korzystały z pomocy w ramach Programu w 2015 r. oraz 2016 r. do dnia kontroli.

Pomoc w ramach Programu była udzielana na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu zgodnie z art. 61 § 1 k.p.a. Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych. Plan pomocy w wywiadach znajdujących się w aktach osobowych zatwierdzała Pani lub zastępca dyrektora ośrodka. Łącznie skontrolowano 43 druki wywiadów środowiskowych. Do skontrolowanych wywiadów środowiskowych zawsze dołączano komplet niezbędnych dokumentów wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Postępowanie kończyło się wydaniem decyzji administracyjnej.

Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne zawierały elementy, wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a, w tym: prawidłowo oznaczony organ administracji publicznej wydający decyzję, uzasadnienie prawne, rozstrzygnięcie, pouczenie. W podstawie prawnej przywołano upoważnienie osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. W uzasadnieniu każdej decyzji znajdowała się informacja o przyznaniu posiłku z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Ponadto wszystkie skontrolowane decyzje zawierały zapis art. 109 ustawy o pomocy społecznej. Większość skontrolowanych decyzji wydano w terminach wskazanych w art. 35 k.p.a.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. W 7 skontrolowanych wnioskach nie była odnotowana data ich wpływu do ośrodka, co powoduje brak możliwości ustalenia poprawnej daty wszczęcia postępowania zgodnie z przepisem art. 61 § 3 k.p.a. oraz narusza obowiązujący w ośrodku projekt instrukcji kancelaryjnej.
2. Na 52 skontrolowane decyzje 2 wydano z naruszeniem terminu, co jest niezgodne z przepisem art. 35 § 2 i 3 k.p.a.
3. Na 52 skontrolowane decyzje 30 zostało doręczonych niezgodnie z przepisami art. 39 i 46 § 1 k.p.a., z tego w 9 brakowało podpisu ze wskazaniem daty doręczenia, w 1 przypadku była sama data bez podpisu odbierającego, natomiast w 20 znajdował się tylko podpis odbiorcy bez wskazania daty.
4. W 18 drukach wywiadów na 43 skontrolowane prowadzona praca socjalna nie została odnotowana, co narusza przepis art. 119 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Natomiast w 1 druku wywiadu zamiast podpisu osoby wnioskującej o pomoc, z którą miał on być przeprowadzony znajdował się podpis innej osoby z tego samego gospodarstwa domowego, co jest niezgodne z treścią kwestionariusza druku wywiadu zawartego

w załączniku 1 do rozporządzenia Ministra pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości proszę o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Po przyjęciu wniosku o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej odnotowywać datę jego wpływu do Ośrodka Pomocy Społecznej jako datę wszczęcia postępowania.
2. Decyzje administracyjne w sprawach o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wydawać w terminach określonych w przepisach art. 35 § 2 i 3 k.p.a.
3. Doręczać wydane decyzje administracyjne prawidłowo za pokwitowaniem przez osobę odbierającą, która potwierdza odbiór swoim podpisem ze wskazaniem daty zgodnie z przepisami art. 39 i 46 § 1 k.p.a.
4. W drukach wywiadów zawsze odnotowywać pracę socjalną w sposób oddający obraz podejmowanych działań, z uwzględnieniem ich dynamiki we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności klienta do funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z przepisami art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Wywiad środowiskowy przeprowadzać z osobą starającą się o pomoc wraz z potwierdzeniem przez tą osobę swoim podpisem danych zawartych w druku wywiadu, które jej dotyczą.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) **jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.**

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

Pan Zbigniew Szczepaniak Prezydent Miasta Otwocka